

Dansk resumé af Ph.D. afhandlingen

Glucose Intolerance and its relation to cardiovascular risk factors among Greenland Inuit. The Greenland Population Study

Af læge Marit Eika Jørgensen

Tidligere har det været en generel opfattelse at forekomsten af type 2 diabetes var lav blandt grønlændere, men nyere studier fra Canada og Alaska har vist, at diabetes er tiltagende hyppigt forekommende hos inuit. Dette var baggrunden for at påbegynde befolkningsundersøgelsen i Grønland, B99, som var den første undersøgelse, hvor alle deltagere blev undersøgt ved hjælp af en oral glukose-belastning. Afhandlingen beskriver forekomsten af diabetes og nedsat glukosetolerance (IGT) og den relaterede metaboliske risiko hos grønlandske inuit.

Den første del beskriver studier af diabetes i den arktiske region samt resultater fra den grønlandske befolkningsundersøgelse. Vi fandt en høj forekomst af diabetes og IGT: 9,7 % af deltagere over 35 år havde diabetes, og 12,2 % havde IGT. Diabetesforekomsten var den samme hos mænd og kvinder, mens IGT var hyppigere hos kvinder sammenlignet med mænd. Overraskende var forekomsten af diabetes størst i bygdeområder sammenlignet med byer. Familiær forekomst af diabetes, overvægt, fysisk inaktivitet og alkoholindtagelse øgede risikoen for diabetes og IGT, mens hyppig indtagelse af frugt og sælkød var negativt associeret til glukoseintolerance.

Anden del beskriver fedmeforekomsten og sammenhængen mellem fedme og metaboliske risikofaktorer hos inuit sammenlignet med en dansk studiepopulation. Vi fandt, at fedme var hyppigere forekommende hos inuit end hos danskere vurderet ved internationale definitioner af generel, central og abdominal fedme. Sammenhængen mellem stigende fedmegrad og metaboliske risikofaktorer udviste samme trends i de to populationer, men niveauet for de enkelte risikofaktorer var signifikant forskelligt. For et givet niveau af fedme fandtes hos grønlændere lavere niveauer af 2-timers glukose og insulin, blodtryk, og triglycerid, og højere niveauer af HDL kolesterol sammenlignet med danskerne. Disse forskelle var uændrede efter justering for fysisk aktivitet, rygning, uddannelse og alkoholindtagelse. Genetiske faktorer, kost, og forskelle i kropsbygning formodes at forklare denne indflydelse af etnicitet på sammenhængen mellem fedmemål og risikofaktorer. Det diskuteres om almindelige fedmekriterier kan anvendes i en inuit-population.

Del 3 beskriver forekomsten af det såkaldte metaboliske syndrom hos grønlændere, dels vurderet ud fra WHO's definition af syndromet, og dels ud fra en nyligt foreslået definition fra det amerikanske 'National Cholesterol Education Program Expert Panel' (NCEP). Prævalensen af det metaboliske syndrom var høj hos grønlændere, uanset den anvendte definition. Vore analyser viste imidlertid, at selv om de to syndromer forekom lige hyppigt, var

der kun moderat overensstemmelse mellem de to definitioner vurderet ved κ -statistik, og således identificerer de ikke den samme gruppe individer. Der er et stort behov for prospektive undersøgelser i forskellige populationer for at afgøre, hvilken definition der bedst detekterer individer med høj metabolisk risiko for senere at udvikle diabetes og hjertekarsygdom.